

Samtal med den vilsna nutidsmänniskan

Den psykiska ohälsan ökar, och tar sig uttryck i övervikt och fetma, smärttillstånd, självsador, drogproblem.

Det är inte alltid lätt att hantera dessa möten. Många yrkesgrupper inom vård och skola har allt mindre tid att möta människan, och ska ägna allt mer tid åt dokumentation och administration.

Kyrkan i dag förmår inte stärka människans existentiella dimension, anser Cecilia Melder, pionjär inom forskning på existentiell hälsa. Hon har lett samtalsgrupper i Vällingby i existentiella frågor, och har även forskat på Vilsenhetens epidemiologi. Cecilia har även utarbetat en kortlek som kan vara till hjälp i existentiella samtal.

Existentiell hälsa är enligt WHO, Världshälsoorganisationen, en fundamental mänsklig rättighet bland de övriga: fysisk, psykisk, social och ekologisk hälsa. Detta märks i vårt land endast på sina håll i den palliativa vården.

En ny utbildning startar i vår på Umeå universitet i Skellefteå för personer inom människovårdande yrken. Den ska ge verktyg och arbetssätt för samtal om existentiell hälsa. Pia Wernersson berättar.

Sid 3

GUDABARN

Jag är gudabarn
ljus av ditt ljus
frid av din frid
evig kärlek.

I djupet av mitt väsen
är jag den jag är
odelad och sann
ett med dig
ett med allt och alla.

*

Du är gudabarn
ljus av Guds ljus
frid av hans frid
evig kärlek.

I djupet av ditt väsen
är du den du är
odelad och sann
ett med Gud
ett med allt och alla.

Margareta Melin

Mot framtiden!

Som medlem i Kvinnor i Svenska kyrkan är du varmt välkommen till framtidskonferensen i Stockholm den 17 oktober. Inbjudan har gått ut till alla medlemmar. Du anmäler dig senast den sista september! Därefter skickas program, med mera, till alla anmälda.

Många har svarat på den medlemsenkät som gick ut tidigare i år. Resultatet kommer att presenteras på konferensen tillsammans med stiftsgruppernas rådslag. Vi kommer att blicka bakåt på vår historia som ett avstamp till samtalet om hur vi går vidare.

Stiftsgruppernas ordförande respektive kontaktpersoner möts dagen före till sedvanligt Höstglöd tillsammans med styrelsen.

Har du inte nåtts av inbjudan? Du hittar den på www.kvinnorisvenskakyrkan.se

Du kan också mejla Ingrid Ödqvist, sekr.kvisk@gmail.com eller ringa henne på 031 40 24 06 eller 0730 98 40 20.

Välkommen!

Antje, Gertrud, Kajsa, Amanda. Alla kommer de till Framtidskonferensen i Stockholm i oktober. Foton: Svenska kyrkan, Elisabeth Enger, Svenska kyrkan, Sv kyrkans unga

Kvinnogemenskap är speciell

Tack alla ni som har svarat på vår enkät och hjälpt oss att försöka hitta det bästa sättet att utföra vårt uppdrag! Inte minst

samverkan i gemensamma aktiviteter, som i föreningar, bidrar till ökat socialt kapital. Tanken bakom teorin är att män-

konsekvensen av förändringen. Utan att föregripa vår framtidskonferens och de idéer och tankar som förhoppningsvis kommer fram där skulle jag vilja påstå att det är viktigt att vi människor samlas för att dela gemensamma tankar och bygga upp vår tillit.

Min upplevelse är också att kvinnogemenskap är en speciell gemenskap och jag hoppas att kvinnogemenskap i vår organisation innebär tillit. Tilliten till varandra men också till vår Gud.

Välkommen att dela tankar och idéer på framtidskonferensen den 17 oktober i Stockholm!

Gunilla Åkesson
Ordförande i KviSk

Krönika

har det varit intressant att läsa alla kommentarer ni har gjort kring enkätens frågeställningar. En av er skrev just detta att *kvinnogemenskap är en speciell gemenskap*.

Ökat socialt kapital

För någon vecka sedan läste jag en artikel om statsvetaren professor Robert Putnams forskning om socialt kapital, det vill säga den nivå av tillit som en person känner för medmänniskor, grannar, institutioner, chefer och så vidare. Hans forskning visar att människors

niskor som deltar i föreningslivet får en ömsesidig respekt.

Tillit är centralt

När de får förtroendeuppdrag och ingår i en gemenskap så skapas tillit. Och tillit är centralt i en fungerande demokrati. Det handlar om att vi litar på varandra. Föreningar är viktiga för att förmedla värderingar men också för att upprätthålla tilliten.

Vårt samhälle håller på att förändras. Förändring är viktig men jag tror att det också är viktigt att förstå vad som blir

Bortom gränser finns nya lösningar

På Vårglöd i maj i Jönköping fick vi se ett utdrag ur filmen Gränser av Marika Griehsel och Anders Kronborg. Filmen gav stark energi till tankar och resone-mang.

Vad betyder egentligen gränser? I ordboken läser jag

1 Den tänkta linje som avgör var ett geografiskt eller politiskt område slutar och ett annat börjar; i synnerhet var ett land börjar respektive slutar.

2 (matematik) Ett värde i en ordnad mängd som är större än (respektive mindre än) samtlig element i en given delmängd.

3 En tänkt linje mellan vad som är acceptabelt beteende, och vad som inte är det.

I den ljuva sommarens många goda samtal i berså och täppa, ställer jag återkommande frågan om vad gränser betyder och hur de påverkar oss. Och jag får många svar och helt olika svar, beroende på vem jag samtalar med.

Gränser ger inspiration, handlingskraft och lust att överträda dem.

Gränser både begränsar och vidgar

våra möjligheter. Vi måste avslöja vilka som begränsar och vilka som ger oss mer utrymme.

Gränser begränsar och förminskar utrymmet.

Man får motstånd och vill överlista gränserna.

Det är också trygghet att veta var gränserna finns och det skapar frihet att

verka inom gränserna.

Gränser föder och göder människors maktbehov.

Gränser kräver ett försvar.

Gränser vidgar oss

Bortom våra gränser finns nya lösningar. När problemen är globala och världen blivit större måste gränser vidgas för att vi ska finna de hållbara lösningarna för framtiden. Vi behöver strategier för att hitta vägen över gränser där vi kan skapa lösningarna. Vi måste samtidigt stärka, försvara och tydliggöra andra gränser. Det är de

gränser som vidgar oss som människor. Det kan gälla vad vi accepterar och inte accepterar, vad vi menar med empati, respekt och kärlek.

Det finns rörelser och flöden som är både gränslösa och gränsoverskridande. De visar vilken potential det finns i att överskrida och vidga gränser. Makt och pengar är sådana rörelser och vi ser tecknen i form av krig, sexuell terrorism, ekonomisk och annan brottslighet i hela världen. Vi ser andra rörelser som spränger alla gränser och skapar större mänskligt utrymme – kärlek, humanism, fredsarbetet och miljörörelsen.

Kajsa Orback reflekterar i filmen Gränser om sin tid i koncentrationsläger under kriget. Att inte sätta gränser kan betyda att mänskliga värden offras. Världen måste våga säga ifrån, sätta gränser och reagera!

Marianne Staaf Gälldin

Gränser, film av Marika Griehsel och Anders Kronborg, finns på Luleå stifts resp Haparanda församlings hemsida den 21 september
Då finns den även på Youtube

Kvinnoglöd nr 3/2015 Årgång 5. Kvinnoglöd är ett nyhetsbrev från Kvinnor i Svenska kyrkan KviSk och publiceras 4 ggr/år på hemsidan www.kvinnorisvenskakyrkan.se. Nyhetsbrevet trycks även på miljövänligt papper hos Silanders Grafiska AB i Göteborg.

Manusstopp för nästa nummer: Den 13 november 2015

Ansvarig utgivare: Gunilla Åkesson Redaktör: Elisabeth Enger Redaktionsråd: Gunilla Bäckström, Luleå stiftsgrupp, Marianne Staaf-Gälldin, Härnösands stiftsgrupp, Bulle Davidsson, Linköpings stiftsgrupp, Ragnhild Greek, Stockholms stiftsgrupp

Redaktionsadress: Elisabeth Enger, Låbyn Hagen 501, 662 91 Åmål. Bidrag kan även mejlas till eenger.hagen@gmail.com

Pia Wernersson startar existentiell utbildning: I dag rustas inte vårdarbetare för de svåra frågorna

Sjuksköterskan Pia Wernerssons erfarenheter är att utbildningen inte rustar sjuksköterskor för att klara av de svåra samtalen med människor i kris; det kan vara livskriser, traumatiska kriser, sjukdom och död.

– Vi fastnar i görande i stället för va-
randet, vågar inte vara nära, säger Pia
Wernersson.

Pia har alltid haft stort intresse för
existentiella frågor, och har själv haft en
hel del funderingar kring ensamhet och
övergivenhet, vilket en stor del av de
existentiella frågorna berör.

Våren 2014 gick Pia en utbildning hos
Cecilia Melder. Det var en ögonöppna-
re. En viktig aspekt för Pia var insikten
att WHO, Världshälsoorganisationen,
anger att människan inte bara har rätt
till fysisk, psykisk och social hälsa, utan
även existentiell hälsa.

Pia Wernersson var
distriktsköterska i 17
år innan hon för tolv
år sedan började som
lärare inom sjuksköter-
skeutbildningen på Umeå Pia Wernersson
universitet i Skellefteå. Hennes fokus är
folkhälsöfrågor.

Där utarbetar hon, tillsammans med
tre andra lärare, en kurs i existentiell
hälsa på avancerad nivå för sjuksköter-
skor och andra grupper med människo-
vårdande yrken. Det blir en distanskurs
på kvartsfart som startar till våren.

Hoppet – det viktigaste

– Det är ett steg att föra in samtal om
existentiell hälsa på alla yrkesområden
där man möter människor, säger Pia.

Pia Wernersson betonar hoppet, som
något av det viktigaste att föra in i ett
samtal om existentiella frågor. Det finns
olika tekniker som kan bygga på bild-
skapande, språkbearbetning, kropps-
kännedom, musik och sång.

En viktig del av kursen är att lära sig
våga; våga ställa frågor om hur perso-
nen mår, hur den tänker. Att inte vara
rädd, att våga stanna kvar och lyssna,
våga vara tyst. Studenterna får också
lära sig arbeta med stödjande samtal.
De får reflektera över hur man kan

Cecilia Melder: Svåra frågor som kräver forskning

Existentiell hälsa innebär att man är
en del av ett meningsgivande känslö-
mässigt sammanhang som är större
än individen själv. Det handlar om en
känsla av mening, hoppfullhet, helhet
och andlig styrka.

När Cecilia Melder var präst i Vål-
lingby startade hon samtalsgrupper om
existentiella frågor. Vuxet växande i Vål-
lingby, VVV, samlade totalt 750 perso-
ner genom åren 2003 – 2005.

Det är svårt att få hjälp i dagens sam-
hälle när man tappar fotfästet. Vi lever i
en tid av kaos

Kyrkan i dag
förmår inte stärka
den existentiella
dimensionen,
säger forskaren i
religionspsykologi
Cecilia Melder.

när det
gäller till-
gång till
verktyg
för att
skapa
en sam-
man-
häng-
ande
funktionell

världsbild. Kyrkan står inte längre för en
absolut och oomtvistlig sanning.
I dag ska man vara kritiskt ifråga-
sättande mot auktoriteter. Människan
måste söka sina egna bilder, sitt eget
språk, sina egna livstolkningar.

Cecilia Melder genomförde en studie
som redovisas i Vilsenhetens epidemio-
logi, en religionshistorisk studie i exis-
tentiell folkhälsa, Uppsala universitet. I
dag är Cecilia teologie doktor och lärare
på Teologiska högskolan i Stockholm.

agera. Använder de öppna eller slutna
frågor? Tystnader? Till en stor del får de
formulera sina tankar skriftligt. De får in-
tervjua yrkesverksamma och reflektera
över hur man kan införa ett existentiellt
förhållningssätt och kreativa metoder.

Vad tror du Svenska kyrkan kan göra?

– Den gör ju redan en del. Som
sinnesrogudstjänster, dit människor
kommer som haft det svårt i livet. Men
kyrkan måste förnya sig, och få in nya
grupper av människor i sin verksamhet.
Samhället i dag behöver arbeta med
de här frågorna på många olika plan,
konstaterar Pia.

Cecilia Melder Foto: Paul Lindberg

– Svenska kyrkan i dag förmår inte
stärka den existentiella dimensionen.
När jag har varit ute och föreläst i
församlingarna har jag mött många
som inte förstår vidden och djupet av
att den existentiella dimensionen och
hälsan hänger ihop. Man erkänner inte
hur komplext område det är och vilken
kompetens som krävs.

Själavård är inte lätt. Det krävs forsk-
ning och utvärdering av olika arbetssätt.
Kyrkan är inte van att arbeta så. Men
man kan inte arbeta bara på intuition.
Folkhälsovården är mer skolad att tänka
strategiskt med hälsoutveckling.

Cecilia Melder har även utarbetat en
existentiell hälsokortlek tillsammans
med pedagog, teolog och samtalster-
apeut Lena Bergquist i samarbete med
Studieförbundet vuxenskolan som är ett
hjälpmedel i existentiella samtal.

Elisabeth Enger

Hela avhandlingen finns på <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:371919/FULLTEXT01.pdf>
**Du kan också följa Facebookgrup-
pen Nätverket för existentiell hälsa.**

Hon oroas av stegringen i antalet
självmod bland unga. Det är otroligt
viktigt att stödja barnen genom skolan
och barnhälsovården. De måste få
mycket mer resurser.

– Hur ska vi möta våra studenter? Det
är en utmaning! Att hjälpa dem att klara
av att inte bara springa runt i ekorrhju-
let, utan ta sig tid för samtal där man är
närvarande. I dag har många vårdande
yrkesgrupper en orimlig arbetsbelast-
ning där dokumentation tar cirka hälften
av personalens arbetstid!

Elisabeth Enger

VEM JAG ÄR

Vem jag själv är
innanför roller och mönster
kan jag finna och förnimma
bara i min egen mitt.

Där är varat sammanhållet
odelbart och helt
alla färger sammanflutna
i ett koncentrat av ljus.

Ljuset sprids och bryts i
färger
livet breder ut sig vitt och
brett
och kan ändå koncentreras
i mitt hjärta varje nu.

Ljus och tystnad är mitt
centrum
svårt att nå men ändå nära.
Ljuset rymmer alla färger
och min tystnad alla ord.

Margareta Melin

Sofia vishetens gudinna

Vårelid i Jönköping i Sofia församling
välkomnade med en Sofia-ikon på
inbjudan, och hänvisning till Ordspråks-
boken.

Läst

Där talar hon till oss,
Sofia den heliga Visheten,
och berättar hur hon var
närvarande redan när
världen skapades.

I Sofia - den vishet vi
förkunnar utreder Ninna
Edgardh Beckman i Tro
och tanke (1996:2) vad
det står i Bibeln, i GT och i
NT, om Sofia och hur hon
tolkats i kyrkans tradition.

Sofia kyrka i Jönkö-
ping liksom Sofia kyrka i
Stockholm, där Sofiadanser
dansades, är ju uppkallade
av svensk drottning men...

En modern gestaltning av
Guds vishet Sofia finns på Sigtunastif-
telsen.

Lena Lervik har skapat den Sofia
med duvan på sin axel, som nu står vid
ingången till Kryptan. Karin Ågren

Se dagligt liv i bibliskt land

KviSks resa till
Palestina och
Israel den 29 ok-
tober blev snabbt
fulltecknad. Men
redan i maj nästa
år har du en ny
chans att resa
till Palestina och
Israel. Resan
arrangeras av
Inga-Lill Ruben-
son, kännare av
Mellanöstern,
tillsammans med Lunds stiftsgrupp.

– Under mina år i Palestina och
Israel har jag träffat många fantastiska
kvinnor. Resan blir en kvinnoresa och
jag får förmånen att dela med mig av
mina pärlor och smultronställen, säger
Inga-Lill.

Kvinnor och minnesmärken

– Tonvikten ligger på det kristna i Det
heliga landet. Under tio dagar i maj
besöker vi stad, by och landsbygd, vi
färdas längs Medelhavet, genom det
bördiga Galiléén, över berg, genom
dal på den terrasserade Västbanken,

Dea sätter viktiga historiska kvinnor på turistkartan

Hur många minnesmärken
över kvinnor finns det? Hur
många historiska platser som
rör kvinnor berättas det om? Hur
många kvinnor speglas på våra
museer? Ja, inte så många som
över män i alla fall.

På en guidad busstur runt
Stockholm nämndes inte en
enda kvinna!

På gång

Upprörande, tyckte med-
lemmar i Dea, föreningen för
kvinnohistoriskt museum, som nu
har givit ut en kvinnokarta över
Stockholm.

Lidköping, Göteborg, Sundsvall,
Malmö och Umeå är också på gång.

Kolla på
<http://www.dea-kvinnomuseer.nu/>

*Manal Cannan, PR-kvinnan för
Cannan Fair Trade, berättar om
olivens väg från träd till kvalitetspro-
dukt i köket.*

Foto: Inga-Lill Rubenson

ut i karg bergsöken, och ända ner till
jordens lägsta punkt.

Man besöker kristna heliga platser
och möter även dagens kvinnor.

På gång

– Vi möter kvinnor som berättar om
att bygga en fredsby, konsten att få odla
sin mark, brodera för att få en egen
inkomst, vara nunna i Jesu land, jobba
konstnärligt och om att vara kreativ i en
patriarkalisk miljö.

– PR-kvinnan för Cannan Fair Trade
visar oss runt i fabriken och berättar om
olivens väg från träd till kvalitetsprodukt
i köket. Mellanösterns enda kvinnliga
bryggmästare berättar om Taybeh öl,
'det goda'.

– Linda engagerar sig med själ och
hjärta inte bara i sin familj utan också i
att kvinnor i andra familjer ska känna sitt
värde och våga vara starka. Rula, tidi-
gare konststipendiat i Lunds stift, vill vi
förstås ta en fika med. Har vi lyckan på
vår sida får vi träffa Betlehems (mycket
upptagna) kvinnliga borgmästare, Vera
Baboun. Inbjudan finns på:

[www.kvinnorisvenskakyrkan.se/
PDF/Kom_och_se_150817.pdf](http://www.kvinnorisvenskakyrkan.se/PDF/Kom_och_se_150817.pdf)

Vill du bli KviSkare?

Gamla och nya medlemmar hälsar vi
varmt välkomna!

Sätt in 100 kr på bankgiro
422-3699. Glöm inte ange namn,
adress samt eventuell e-postadress,
och födelseår.

